

Universitetsmuseet

Budsjettforslag for 2023 og langtidsbudsjett frem til 2026

Justert versjon etter museumsstyrets behandling 13. september 2022

1. Universitetsmuseet; status 2022, handlingsrom og konsekvenser	3
1.1 Anslag på UMs samlede inntekter i 2023	5
1.2 Universitetsmuseets utfordrende økonomiske situasjon.....	7
1.3 Tiltak for å styrke den økonomiske situasjonen	8
2. Omtale av planlagt disponering av 2023-budsjettet	11
2.1 Viktige mål og tiltak ved Universitetsmuseet i 2023	11
2.1.1 Forskning.....	11
2.1.2 Samlingsforvaltning.....	12
2.1.3 Forskningskommunikasjon.....	13
2.2 Fakultets innspill til UiBs prioriterte formål.....	14
2.3 Fakultetets vurdering av bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA)	16
2.4 Investeringer.....	17
2.5 Bygningsmessige utfordringer	18
3 Langtidsbudsjett for perioden frem til 2026	20
3.1 Beregnet inntektsprognose for 2022-2026.....	20
3.2 Langtidsprognose for kostnader og inntekter ved UM	21
3.2.1 Premisser lagt til grunn for langtidsprognosen.....	22

1. Universitetsmuseet; status 2022, handlingsrom og konsekvenser

UMs samfunnsoppdrag favner bredt med forskning innen kultur- og naturhistorie (arkeologi, antropologi, kunst og kulturhistorie, botanikk, geologi, zoologi og paleobiologi), forskningsbasert samlingsforvaltning med ansvar for ivaretaking og tilgjengeliggjøring (magasinering, konservering, digitalisering) av omfattende objektsamlinger og historiske arkiv samt levende samlinger i de botaniske hagene, og forskningsbasert formidling. Museet har ansvar for den lovpålagte utgravningsvirksomheten tilknyttet kulturminneforvaltningen i regionen, noe som gir både stor tilvekst til samlingene og et stort forsknings- og formidlingspotensial. Museets ansatte underviser ved sine tilgrensende faginstittutt da museets kompetanse til dels er komplementær til kompetansen ved de respektive instituttene, og dermed er viktig for å ivareta en faglig bredde ved UiB. Museet har også egne stipendiatstillinger og museets ansatte bidrar i veiledning av master- og phd-studenter ved fakultetene.

Av universitets- og høyskolelovens § 1-4, andre ledd fremgår det at universitetene i Bergen, Oslo, Tromsø, Trondheim og Stavanger har «et særskilt nasjonalt ansvar for å bygge opp, drive og vedlikeholde museer med vitenskapelige samlinger og publikumsutstillinger». UiB har her et nasjonalt ansvar som er arealkrevende og som medfører svært høy husleie for Universitetsmuseet.

Universitetsmuseet vil ved utgangen av 2022 ha et estimert underskudd på 17.6 mill. Ved utgangen av 2023 vil underskuddet ha økt med ytterligere 16.3 mill til 33.9 mill. Dette betyr at UM selv med stram økonomistyring er i en svært alvorlig situasjon.

93% av UMs inntekter er bundet til lønn (56%) og husleie (37%), de resterende 7% skal drifte utstillingsbygg, botaniske hageanlegg, samlinger og forskningslaboratorier. Mer enn 200 mennesker har sin arbeidshverdag ved museet, og nødvendige investeringer må gjøres. Museet har i dag flere stillinger som ikke er besatt og er allerede på et kritisk minimumsnivå i forhold til å opprettholde aktiviteten ved museet.

Mulige handlingsrom for å redusere kostnader og konsekvensen av gjennomføring:

Kutt i planlagt ansettelse i fellesadministrasjonen: I 2023 er det budsjettert med ansettelse i én administrativ stilling med ansvar for HMS og funksjon som arealkoordinator. UM har hatt avgang i ytterligere to stillinger i 2021/22 og er dermed allerede underbemannet i forhold til bemanningsplanen som ble lagt i 2021 etter evalueringen av Universitetsmuseet. Konsekvensen av manglende utlysning/ansettelse vil være problem med å følge opp HMS-arbeidet ved UM på en ansvarlig måte, mangelfull koordinering av drift av areal, samt fortsatt ekstra belastning på dagens ansatte. UM vil ha en ny avgang i administrasjonen i løpet av våren 2023 innenfor HR-feltet. Også denne stillingen vil det være prekært å få erstattet.

Kutt av sesongarbeidere i hagene: UM bruker årlig 1.25 mill til ansettelse av sesongarbeidere i hagene. Effekten av manglende sesongarbeidere blir fort synlig, noe som vil påvirke UiBs omdømme.

Kutt i ansettelse av nye kunnskapsverter: Basert på bemanningskrav for hver etasje, har UM 25 kunnskapsverter i små stillinger (17.3%). De ansatte er i hovedsak studenter ved UiB som

har stillingen som deltidsjobb, noe som betyr en jevn utskifting av personale. Nedbemanning i fall av oppsigelser er mulig, men vil medføre at museet ikke kan holdes fullt åpent, med tilsvarende reduksjon i billettinntekter og fare for negativ påvirkning av omdømme.

Kutt i antall vitenskapelig ansatte: UM har vitenskapelig ansatte ved de to instituttene og fire stillinger er i dag vakante. Ved utgangen av 2026 har vi hatt ytterligere tre avganger. En forsinket erstatning av disse, som alle er nøkkelstillinger med samlingsansvar ved UM, er budsjettert (tre stillinger i perioden 2024–2026). Uten vitenskapelige nøkkelstillinger vil vi ikke kunne opprettholde sterke nok fagmiljø til å drive internasjonal forskning på høyt nivå, og UM vil heller ikke kunne søke eksterne midler til nye forskningsprosjekt.

Kutt i antall teknisk-administrative stillinger: UM har teknisk-administrative stillinger fordelt på ulike avdelinger. Stillingerne er i hovedsak knyttet til samlingsoppgaver; konservering, katalogisering og digitalisering, drift av hagene, forskningskommunikasjon og formidling og til saksbehandling tilknyttet den lovpålagte utgravningsvirksomheten. Dette er kjerneoppgaver knyttet til et Universitetsmuseum og antall ansatte er ikke tilstrekkelig til å behandle kontinuerlig tilvekst i samlingene, noe som medfører økning i årlig restanse. Denne situasjonen vil bli ytterligere forverret ved manglende reansettelser. I tillegg kom det frem av UiB-FRAM at der er behov for styrking av teknisk/administrativ forskningsstøtte.

Kutt i eksternt finansierte stillinger: Museet har 26 fast ansatte knyttet til kulturminneforvaltningen ved Avdeling for kulturhistorie og Avdeling for naturhistorie, de fleste i teknisk-administrative stillinger. Disse lønnes i hovedsak av eksternt finansierte prosjekter. Personene er fullfinansiert i 2023, men perioder uten fullfinansiering kan oppstå i fremtiden. Denne forpliktelsen er en risiko for merkostnad UM må ta, for å være i stand til å kunne ta på seg kommende forvaltningsprosjekt som ofte har korte tidsfrister.

Kutt i driftsmidler: I 2022 ble det kuttet i driftsmidlene til enhetene med 10%. Dette viser seg å være knapt, men overførte midler fra tidligere år, eksterne midler og restriktiv innkjøpspolitikk har gjort det mulig. Situasjonen er imidlertid ikke holdbar i lengden; Manglende forskningsmidler går utover den faglige aktiviteten, vi vil ikke kunne gjøre nødvendige investeringer og vi vil ikke kunne produsere utstillinger internt. For 2023 er det derfor budsjettert med 2020-nivå i driftsmidler finansiert over grunnbevilgningen, som fortsatt er et nøkternt nivå.

Konsekvensene av mulige kutt i kostnader innenfor UMs handlingsrom er dramatiske for museets aktivitet og vil føre til en lite ønskelig utvikling. Manglende nyansettelser i perioden frem til 2026 vil heller ikke minke underskuddet vesentlig.

På inntektssiden jobber vi målrettet for bedring av forskningsadministrativ støtte, forskningsrådgivning og samarbeid med FIA, med mål om å øke BOA-aktiviteten. Dette vil bidra til å styrke den faglige aktiviteten, samt potensielt føre til frikjøp (lavere kostnader), økte driftsmidler og økning i uttelling lukket ramme over tid. UM vil også vurdere mulighetene for økte inntekter gjennom billetter og butikk, samt undervisning, men vil påpeke at måltallene vi har satt for instituttinntekter de neste årene allerede er høye.

Konklusjon: For ikke å komme i en umulig økonomisk situasjon innen svært få år, ber UM om en økt basisbevilgning på 16,35 mill. Vi ber også om en vurdering av husleien, der reduksjon blir gitt for publikumsareal på linje med reduksjonen som gis fakultetene for undervisningsareal. Dette vil gjøre det mulig å starte nedbetalingen av akkumulert gjeld.

1.1 Anslag på UMs samlede inntekter i 2023

Universitetsmuseet har for 2023 estimert en inntektsramme på grunnbevilgningen på kr 177 401 000. I tillegg til konsekvensjustert ramme inkluderer dette museets forslag til øremerkede midler og et forslag om styrking av basis på kr 16 mill fra 2023. I tillegg kommer forventet instituttinntekter på kr 6,5 mill og BOA-inntekter på kr 42, 5 mill. Samlet vil dette gi et totalbudsjett for UM på kr 219 951 951 i 2023.

Tabell 1 Hovedtabell med anslag på inntekter der UMs forslag til endringer i basis og øremerkede midler er lagt inn

Hovedtabell				
Budsjettforslag for inntekter Universitetsmuseet (tusen kr)	Budsjett 2022	Budsjettforslag 2023	Endring	Endring %
Basis	130 695	133 854	3 159	2,4 %
Økt basis jfr prognose underskudd I 2023 jfr tabell 4		16 351	16 351	100,0 %
Resultatbasert uttelling åpen ramme	-	-	-	
Resultatbasert uttelling lukket ramme	4 287	3 972	-315	-7,9 %
Delsum annuum	134 983	154 177	19 194	12,4 %
Øremerkede midler rekrutteringsstillinger	9 328	9 636	308	3,2 %
Øremerked midler lovet Knokkelklang	2 000	2 000	-	0,0 %
2) Øremerkede midler lovet andel av Sikre samlinger	(8700)*	(9470)*	-	
Øremerkede midler Digital samlingsdatabase (MUSIT)	4 476	4 588	112	2,4 %
Øremerket Jubileumsutstilling	-	500	500	100,0 %
Øremerkede midler annet	-	-	-	
Delsum øremerket	15 804	16 724	920	5,5 %
Sum KD-inntekt	150 786	170 901	20 115	11,8 %
Instituttinntekter annuum	6 000	6 500	500	7,7 %
Instituttinntekter øremerket	-	-	-	
Sum instituttinntekter	6 000	6 500	500	7,7 %
GA-inntekt som settes av for investeringer	-4 000	-4 600	-600	13,0 %
GP-inntekt som settes av for investeringer	-	-2 000	-2 000	100,0 %
Investeringer finansiert av BOA	-	-400	-400	100,0 %
Avskrivningsinntekter	7 000	7 000	-	0,0 %
Inntekter til investering/avskrivning	3 000	-	-3 000	
Sum grunnbevilgning	159 786	177 401	17 615	9,9 %
Bidragmidler NFR	3 500	3 700	200	5,4 %
Bidragmidler EU	-	2 650	2 650	100,0 %
Bidragmidler andre inkl oppdragsmidler	37 000	36 200	-800	-2,2 %
Sum bidrags- og oppdragsmidler	40 500	42 550	2 050	4,8 %
Sum totalt inntektsbudsjett	200 286	219 951	19 665	8,9 %

*UMs andel av UiB Øremerkede midler til Prosjekt Sikre samlinger i 2022 og 2023. Blir tildelt som årlig Intern overføring til UM

Basisinntekter

I budsjettforslaget er følgende føringer fra UiB sentralt lagt til grunn:

3,3% lønns- og priskompensasjon (vektet 75/25 Lønn/pris)

0,5% ABE-kutt

0,3% prioriterte formål

Det er skissert i brev og tilhørende tabeller av 20.05.2022 fra økonomiavdelingen at beløpet som inngår i konsekvensjustert ramme er justert i forhold til fjoråret med en økning på 2,2%. I konsekvensjustert ramme inngår basistildeling, øremerket tildeling rekrutteringsstillinger samt lukket ramme. I tillegg er lukket ramme justert for aktivitetsendring fra 2020 til 2021. Av tabell 1 ser vi at endringene utgjør en økning på 2,4% for basistildelingen, en nedgang på 7,9% for lukket ramme og en økning på 3,2% for rekrutteringsstillinger. I tillegg har vi lagt inn et forslag om økning i basis på 16 mill kr (jfr tabell 4).

Resultatinntekter fra lukket ramme

Resultatinntekter i lukket ramme er knyttet til oppnådde resultater i antall publikasjonspoeng og BOA-aktivitet i 2021. Universitetsmuseet får en reduksjon i lukket ramme på kr 315 000. Det skyldes nedgang i den eksternt finansierte aktiviteten i 2021, i hovedsak knyttet til lavere aktivitet ved utgravningsvirksomheten. Publiseringspoeng er økt fra 73,8 i 2020 til 81,7 i 2021.

Resultatinntekter fra åpen ramme

Universitetsmuseet har ikke egne studieprogram eller doktorgradsprogram og får derfor ikke resultatinntekter fra åpen ramme. Vi har imidlertid egne stipendiatstillinger som har arbeidsplass og veilederressurser ved museet. Med UiBs budsjettmodell går belønningsmidlene til det fakultetet som har tatt opp phd-kandidaten i sitt doktorgradsprogram og UM får med dagens praksis dermed ingen resultatinntekter for sine Phd-kandidater. UM hadde i 2021 en phd-kandidat som disputerte ved MN-fakultetet. Vi har ikke lagt resultatinntekter for phd-kandidat inn i hovedtabellen, men ber om at en omfordeling av resultatinntektene vurderes.

Øremerkede midler rekrutteringsstillinger

Universitetsmuseet har i 2023 et måltall på ni rekrutteringsstillinger.

Øremerkede midler annet

Utstillingen *Bare sein* (Knokkelklang): Universitetsledelsen har tidligere bevilget kr 4 mill. til en utstilling i MP3 fordelt på kr 2 mill. i 2022 og kr 2 mill. i 2023.

Sikre Samlinger: Prosjekt Sikre Samlinger har for UM sin del som mål å sikre gode magasinforhold for Universitetsmuseets kulturhistoriske samlinger. Magasinene skal være tilpasset samlingenes krav til sikker oppbevaring, og formålet er å legge til rette for en fremtidsrettet og effektiv bruk av samlingene. Budsjettposten tilhører UiB sentralt da både Universitetsbiblioteket og Eiendomsavdelingen inngår i prosjektet i tillegg til Universitetsmuseet. Fra i år har vi likevel tatt med summen under øremerkede midler for å synliggjøre ressursbehovet knyttet til arbeidet med å sikre samlingene. I samsvar med siste rapportering til den sentrale styringsgruppen budsjetterer vi med kr 9,5 mill. i 2023.

MUSIT/digital database: Universitetsmuseet har årlig fått tildelt øremerkede midler til MUSIT-samarbeidet som innebærer felles nasjonale databaseløsninger for de kulturhistoriske og naturhistoriske samlingene ved universitetsmuseene i Norge. MUSIT-samarbeidet opphørte i 2020, men er fra 2021 erstattet av nye nasjonale løsninger, blant annet Unimus: Kultur. Midlene dekker kostnader til systemtilgang, drift og utvikling av databaser. I tillegg dekker tildelingen noen av UMs lønns- og driftskostnader tilknyttet prosjekt- og registreringsarbeid i eksisterende MUSIT-database. Vi har lagt inn en videreføring av tildelingen på samme nivå som tidligere år.

Jubileumsutstilling: Universitetsmuseet vil i 2025 ha 200-årsjubileum. I den anledning er en ny institusjonshistorisk utstilling planlagt. Arbeidet må igangsettes i 2023 og et forslag om tildeling av kr 500 000 til oppstart av dette arbeidet er lagt inn i tabellen for 2023.

Instituttinntekter

Museets instituttinntekter består i hovedsak av billettsalg ved Naturhistorisk og Kulturhistorisk museum. Publikumsbesøket ligger an til å passere 70 000 i 2022, som er ny rekord for UM. Betalende besøkende utgjør imidlertid under 50%. Museet har en ambisjon om å øke inntekter fra billettsalg, arrangement og butikk. Stenging av de kulturhistoriske samlingene i HS10 der vi hadde planlagt nye utstillinger, gjør dette mer krevende. Også fortsatt stenging av plantehuset i Muséhagen, hindrer en videreutvikling av forskningskommunikasjon og potensielle inntektskilder tilknyttet dette. Til tross for dette har vi lagt inn en forventning om å øke UMs inntekter til 6.5 mill. kr i 2023.

Avskrivingsinntekter

Universitetsmuseet har relativt store avskrivninger de førstkomende årene. Hovedårsaken til dette er de store anskaffelsene som ble gjort til Utstillingsprosjektet. I 2023 er avskrivingsinntektene anslått til kr 7 mill. Se kap. 2.5 om Investeringer.

1.2 Universitetsmuseets utfordrende økonomiske situasjon

Universitetsmuseet er i en alvorlig økonomisk situasjon og har de siste årene hatt en økende negativ overføring på annuum. Mens underskuddet frem til 2020 i hovedsak skyldtes enkelthendelser knyttet til investeringer/egenandeler, er situasjonen nå at det er den ordinære driften av et moderne museum som går med underskudd. Det akkumulerte underskuddet ved utgangen av 2021 var på 8.9 mill kr og prognosen for 2022 viser at underskuddet i år vil øke til ca 18. mill.

Det er flere forhold som bidrar til at den økonomiske situasjonen ved UM nå er svært alvorlig;

- Økte husleiekostnader bl.a knyttet til nye moderne magasiner til samlingene
- Økte driftskostnader knyttet til drift av ny infrastruktur som kreves ved et moderne museum
- Kutt i rammen over flere år (ABE-kutt, strategikutt, pensjonskutt etc)
- Kutt i rammen ved overføring av stilling til sentralisering av lønnsnær HR, samtidig som stillingen måtte erstattes ved UM
- Billettinntekter etter nyåpningen av MP3 har ikke gitt de økte inntektene man håpet, i hovedsak pga korona, men nå også utfordringene med stenging av HS10

- Etersom UM ikke har egne studieprogram har vi heller ikke tatt del i veksten som UiB har hatt i form av tilførsel av nye studieplasser de senere årene. UM har da heller ikke mulighet til å vokse i åpen ramme som en motvekt til rammekuttene og de økte kostnadene.

På grunn av det voksende underskuddet har UM våren 2022 arbeidet med å analysere den økonomiske situasjonen og utarbeidet prognoser for fremtiden. UM har vært i dialog med økonomiavdelingen og universitetsledelsen om disse utfordringene og redegjort for situasjonen.

Langtidsprognosene vi har utarbeidet viser alvoret i situasjonen og at økonomien ved UM ikke er bærekraftig (se tabell 4 s.19). Underskuddet vil akkumulere seg høyere år for år om

Universitetsmuseet skal opprettholde dagens aktivitet uten at budsjetttrammen styrkes eller kostnadene reduseres betydelig.

Figur 1 viser hvordan kostnadene fordeler seg på hovedgrupper i 2022. Faste kostnader som lønn (56%) og husleie (37%) utgjør mesteparten av museets totale kostnader.

Figur 1. Kostnadsfordeling 2022

Ettersom lønnskostnadene og husleiekostnadene i stor grad er faste er det vanskelig for UM å redusere disse. I tillegg har UM en betydelig infrastruktur knyttet til utstillinger, samlinger, og laboratorier som vil kreve jevnlige reinvesteringer fremover.

1.3 Tiltak for å styrke den økonomiske situasjonen

Lønnskostnadene

Ettersom lønnsbudsjettet er den største budsjettposten på museet, er det viktig for UM å ha god kontroll på lønnskostnadene og alle stillingsutlysninger må vurderes kritisk. UM har de siste årene hatt avgang i stillinger som foreløpig ikke har blitt erstattet. Dette er både vitenskapelige og tekniske stillinger knyttet til samlingene; stillinger som er helt sentrale for å kunne ivareta museets samfunnsoppdrag og som det vil være kritisk å ikke få erstattet på sikt. Vi har også hatt avgang i administrative stillinger det siste året, og fellesadministrasjonen har nå tre færre stillinger enn det som lå inne i bemanningsplanen

som ble utarbeidet i forbindelse med omorganiseringen i 2021. En av stillingene er det særlig nødvendig å få erstattet i 2023.

UM vil også ha avgang i noen stillinger de nærmeste årene. Flere av disse er kritiske for å kunne ivareta museets samfunnsoppdrag og for den ordinære driften ved museet. Prognosene viser at selv om vi er restriktive når det gjelder utlysninger, samt holder stillinger vakante i perioder, så vil UM ikke ha mulighet for å dekke inn allerede opparbeidet underskudd eller å holde en budsjettbalanse i årene fremover.

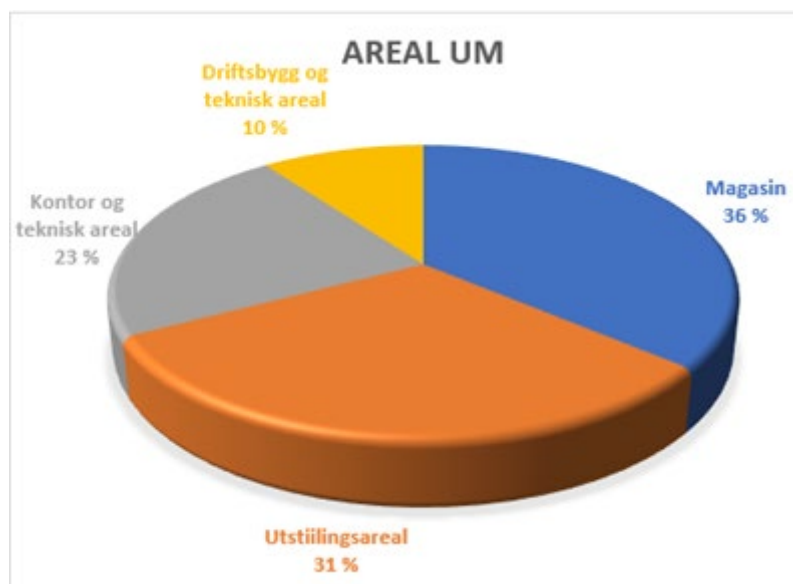
Husleiekostnadene

Husleie er den største kostnaden for UM etter lønn, og husleiekostnaden har hatt en markant økning de siste årene. I 2022 er internhusleien på 68 mill. kr og utgjør 52,3 % av basistildelingen. En av konsekvensene av Prosjekt Sikre Samlinger er at UM har fått større og dyrere magasin uten at denne kostnaden er kompensert og at det i en overgangsfase betales husleie for doble magasiner. Svingninger i pris eller areal som ikke fullt kompenseres med husleietilskudd får store konsekvenser for UM's budsjettbalanse.

Universitetsmuseets virksomhet vil i sin natur være arealkrevende. Vi disponerer to store bygg med utstillingsareal som er en sentral del av museets formidlingsaktivitet. Samlingsforvaltningen er en annen sentral aktivitet som krever betydelige arealer. UM vil ha en gjennomgang av hele arealbruken for å sikre god utnyttelse. Det er imidlertid en utfordring at flere av byggene er i svært dårlig stand noe som gjør det vanskelig å utnytte arealene på en tilfredsstillende måte, jfr HS10 som for tiden er stengt.

UM disponerer totalt 38 213 m² som fordeler seg slik i forhold til type areal:

Figur 2. Arealtyper

Redusert husleiesats

Vi er kjent med at fakultetene som har studieprogram betaler halv husleiesats for undervisningsareal. Universitetsmuseet betaler pr i dag full husleiesats for utstillingsarealene, men har noe redusert sats når gjelder magasin. Dersom UM fikk halv husleiesats for publikumslokalene i HS10 og MP3 ville dette i 2022 gitt en kostnadsreduksjon på ca 10 mill kr.

For museet er det helt nødvendig å få redusert husleiekostnadene. Vi ber om at UiB vurderer en ordning der UMs publikumslokaler får halv husleiesats på samme måte som undervisningslokalene. Vi ber også om at de bygningsmessige utfordringene med HS10 som har medført at bygget har vært stengt siden mai 2022, gir reduserte husleiekostnader for museet. Pr i dag betaler museet like mye for lokalene i HS10 som for de nyoppussede lokalene i MP3.

Øke de eksterne inntektene

Museet vil jobbe målrettet med å ta ut det potensialet som ligger i økte billettinntekter knyttet til utstillingene og publikumsaktiviteten ellers. Vi ser imidlertid en begrensning i mulighetene for inntjening selv med økt publikumsantall. UM estimerer 70 000 besøkende i 2022 (ny rekord), men noe over halvparten er gratisbilletter (bl.a. barnehager, skoleklasser, besøkende <18 år). Vi vil også jobbe aktivt for å øke BOA-aktiviteten, både i form av flere forvaltningsprosjekt og å utnytte det potensialet som ligger i samlingene for å utvikle større forskningsprosjekt. I langtidsprognosen tabell 3, s18. har vi lagt til grunn vekst både i billettinntektene og BOA-aktiviteten.

Resultatinntekter for phd-kandidater i åpen ramme

Universitetsmuseet har ikke egne studieprogram eller doktorgradsprogram og får derfor ikke resultatinntekter fra åpen ramme. Vi har imidlertid egne stipendiatstillinger som har arbeidsplass og veilederressurser ved museet. Etersom museet ikke har et eget doktorgradsprogram, blir UMs doktorgradskandidater tatt opp i programmene ved ett av de andre fakultetene (i hovedsak MN og HF). Med UiBs budsjettmodell går belønningsmidlene til det fakultetet som har tatt opp phd-kandidaten i sitt doktorgradsprogram og UM får med dagens praksis dermed ingen resultatinntekter for sine Phd-kandidater.

Vi mener det vil være rimelig at Universitetsmuseet får resultatinntekter for sine phd-kandidater da det aller meste av oppfølgingen og kontorplass ligger ved museet. I forhold til ressursbruk knyttet til veiledning, arbeidsplass og deltakelse i det faglige fellesskapet er vårt forslag at 75 % av resultatinntektene tildeles universitetsmuseet, mens 25 % tildeles det fakultetet som har tatt kandidaten opp i sitt doktorgradsprogram. UM hadde én phd-kandidat som disputerte i 2021 (MN-fakultetet). Vi har ikke lagt resultatinntekter for phd-kandidat inn i hovedtabellen, men ber om at en omfordeling av resultatinntektene vurderes.

Behov for styrket basisbevilgning

Selv med en stram budsjettstyring i 2022, der vi både har holdt igjen ledige stillinger og kuttet ned på driftsbudsjettet og investeringer, øker underskuddet i år med ca 10 mil kr.

Langtidsprognosen viser at kostnadene, selv med stram styring, også fremover vil være betydelig høyere enn inntektene og det akkumulerte underskuddet vil øke.

Lønnskostnadene sammen med økte driftskostnadene og spesielt husleie er en stor utfordring for UM og synes svært vanskelig å klare innenfor dagens basisbevilgning. Det er derfor behov for en styrking av basisbevilgningen for å kunne dekke stillingsbudsjett, husleie, driftsbudsjett og investeringer. Basert på våre langtidsprognoser vil en styrking i basis på kr 16 mill være nødvendig for å kunne drive Universitetsmuseet med et budsjett i balanse i årene fremover. I tillegg vil det være behov for en dialog om hvordan årets akkumulerte underskudd skal håndteres.

2. Omtale av planlagt disponering av 2023-budsjettet

2.1 Viktige mål og tiltak ved Universitetsmuseet i 2023

Museet nærmer seg et 200-års jubileum, der Bergens Museum dannet grunnlaget for etablering av Universitetet i Bergen. Museet forvalter store samlinger, som gjennom forskning, forvaltning og formidling kommuniserer kunnskap til dagens befolkning og kommende generasjoner. UM skal kjennetegnes av høy kvalitet i alle samfunnsoppdrag og har et mål om å utvikle ett museum, der lederne for ulike enheter har felles forståelse for og samarbeider om å nå felles mål. Forskning, samlingsforvaltning og forskningskommunikasjon griper inn i hverandre og samarbeid mellom de ulike avdelingene er helt nødvendig for at UM skal lykkes. UM fikk ny ledelse i 2021/22 som har jobbet med tydeliggjøring av lederroller, linjer og ansvar i organisasjonen. Informasjon internt ved UM er forbedret og både faglige og sosiale møteplasser er etablert. Ledelsen har hatt søkelys på kunnskap om museets ulike utfordringer og implementering av ny organisasjon, samtidig som et overordnet strategiarbeid er igangsatt. UMs strategi for perioden 2023–2030 skal vedtas i januar 2023 og vil bli retningsgivende for UMs satsinger fremover og prioriteringer i 2023.

2.1.1 Forskning

Universitetsmuseet har to forskningsavdelinger/institutt, der samlingene danner grunnlag for forskning på høyt internasjonalt nivå. Ved Avdeling for naturhistorie er kunnskap om jordens artsmangfold sentral. UM har ekspertise i verdensklasse innen spesielle dyre- og plantegrupper og har de siste 15 år bygd opp et sterkt marint fagmiljø der avdelingen har ambisjon om å være Norges viktigste kunnskapssentrum innen flere marine dyregrupper. Gjennom forskningsinfrastrukturmidler fra UiB, fikk avdelingen et nytt instrument til museets DNA-laboratorium (driftet sammen med BIO) på Marineholmen, noe som gir nye muligheter til å kartlegge DNA i gammelt materiale. De osteologiske og paleobotaniske samlingene ved UM er i særstilling i Norge. Disse gir et stort potensial for tverrvitenskapelig forskning innad ved UM og eksternt. Ved Avdeling for kulturhistorie, er antropologi og kulturhistorie sentrale fagfeltet, der arkeologi står i en særstilling. UM forvalter alt arkeologisk materiale fra Vestland og Sunnmøre og skal være sentrum for forskning og kunnskapsutvikling basert på

dette materialet. Pågående forskning innen byutvikling på Vestlandet (Bergen og Borgund), steinalder, jernalder, middelalder og kulturarv, vil bli sentralt de kommende årene. En av museets stipendiater disputerte i 2022, med avhandling knyttet til den spesielt verdifulle kirkekunstsamlingen.

En strategisk satsing på forskning er gjennomført ved opprettelse av rollen som prodekan i tillegg til to instituttledere som har viktig funksjon som forskningsledere. Tre vitenskapelige stillinger ved Avdeling for naturhistorie og én ved Avdeling for kulturhistorie er ubesatte og utlysninger er stilt i bero inntil videre pga den økonomiske situasjonen, noe som medfører svekking av sterke fagmiljøer. UM vil jobbe for å få bevissthet om den økonomiske situasjonen i organisasjonen, med mål om en positiv strategisk diskusjon om potensialet i eksisterende stillingsressurser, økt søknad om eksterne forskningsmidler, og økt samarbeid samt sampublisering på tvers i institusjonen, som resultat. Det siste året har UM startet et systematisk arbeid for å identifisere mulige forskere som kan søke om større eksterne midler. UM er deltaker i flere forskningsprosjekt finansiert av NFR og EU, men har som mål å spille en mer aktiv rolle i utvikling av egne forskningsprosjekt og innhenting av eksterne midler. Driftsmidler til forskning ble kuttet i 2022, men bør økes noe i 2023 for å kunne støtte opp om gode, prioriterte prosjekt. I tillegg til større forskningsprosjekt, vil en bevisstgjøre ansatte muligheten for å søke mindre eksterne midler til etablering av internasjonale forskningsnettverk og konferansedeltakelse.

2.1.2 Samlingsforvaltning

Avdeling for samlingsforvaltning består av fagområdene foto, arkiv (inkludert fotoarkiv), samlingsforvaltning og konservering. Avdelingen har et overordnet ansvar for alle museets magasiner og har ansvar for bevaring, utlån, utstilling og tilgjengeliggjøring av museets kulturhistoriske samlinger og historiske arkiv. Avdelingen er også ansvarlig for studiebesøk i forbindelse med de kulturhistoriske samlingene og driver samlingsforvaltning etter nasjonale og internasjonale retningslinjer. Prosjekt Sikre Samlinger (også kalt Flytt 2024), ligger også til denne avdelingen, og har som målsetting å sikre de kulturhistoriske gjenstandssamlingene ved å flytte disse til bedre magasiner. Flytting av det arkeologiske gjenstandsmaterialet fra magasinet på Bryggens Museum pågår i 2022 og vil fortsette i 2023.

Avdeling for samlingsforvaltning, uten konserveringslaboratorier, er i dag lokalisert i HS10 etter utflytting fra Nygårdsgaten 5 i 2020, men hoveddelen er planlagt flyttet til Marineholmen ved utgangen av 2022. Mangelen på konserveringslaboratorier og -utstyr har hatt stor innvirkning på hvilke konserveringsoppgaver avdelingen har kunnet utføre, men de har likevel gjennomført prekære konserveringsbehov i forbindelse med utstillingsvirksomhet og utlån til andre institusjoner.

En viktig prioritering og utfordring for UM i 2023 blir å få operative konserveringslaboratorier. Flyttingen fra Nygårdsgaten har også i stor grad påvirket instrument- og utstyrsparken til avdelingen da mye vitenskapelig utstyr enten måtte kasseres, gis bort eller settes på lager som følge av flyttingen. Det er også uvisst om dette følsomme utstyret (f.eks. røntgenutstyret) vil fungere etter lang tid på lager uten å være i aktiv bruk.

Universitetsmuseet har et stort etterslep når det gjelder digitalisering av arkiv og store restanser på katalogisering/innordning av gjenstander/objekt i samlingene. Grunnet

manglende konserveringsfasiliteter bygger det seg også opp store konserveringsrestanser. Restanse i digitalisering og katalogisering gjelder både kulturhistorie som gjennomføres ved Avdeling for samlingsforvaltning, og botanisk og zoologisk materiale ved Avdeling for naturhistorie. Her trengs midler, men for å avhjelpe situasjonen vil UM gjøre en gjennomgang av personalressurser og eventuelle bidrag innenfor eksisterende personale. UM vil også vurdere muligheten for å søke infrastrukturmidler til digitalisering av samlingene.

2.1.3 Forskningskommunikasjon

Avdeling for forskningskommunikasjon har ansvaret for forskningsbasert formidling gjennom ulike museale format. Avdelingen jobber sammen med forskere fra Universitetsmuseet og fra andre fakultet/enheter ved UiB. De produserer utstillinger og ulike arrangement, og er en viktig brobygger mellom akademia og samfunnet forøvrig. Til alle nye utstillinger utvikles det undervisningsopplegg for skoleverket knyttet til forskningen. UM er en svært viktig rekrutteringsarena for UiB. Alle skoleklasser i regionen er årlig innom Universitetsmuseet og mottar undervisningstilbud av høy kvalitet. UM tilbyr forskningskommunikasjon med fokus på metoder og signifikans slik at skoleverket står styrket i hvordan et universitet produserer kunnskap. I 2022 har avdelingen åpnet utstillingen «Vår porøse verden» i samarbeid med ulike forskningsmiljø ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet, med støtte fra flere eksterne samarbeidspartnere. UM åpnet også utstillingen «Skeive kulturår», utviklet i samarbeid med forskere ved samtlige fakultet og Universitetsbiblioteket i tillegg til forskere ved Universitetsmuseet. Fra 2022 er avdelingen prosjektpartner i et EEA-prosjektet "Climate change education to promote climate action", ledet av partner i Estland.

I 2022 vant Universitetsmuseet, Naturhistorie en høyhengende europeisk museumspris. Museet mottok publikumsprisen «The Portimao Museum Prize for Welcoming, Inclusion and Belonging» for å kombinere innovative, åpensinnede dialogiske presentasjoner som reflekterer over hva et universitetsmuseum bør være. Videre sier begrunnelsen at MP3, med alle sine utstillinger og tjenester oppfyller sin sosiale funksjon på glimrende vis og viser hvordan et universitet kan tjene samfunnet. Den europeiske prisen er en stor og viktig anerkjennelse av arbeidet UiB og Universitetsmuseet gjorde både i rehabiliteringen av Museplassen 3 og i utviklingen av nye utstillinger. UiBs satsing på forskningskommunikasjon har gitt et universitetsmuseum av høy internasjonal standard.

I 2023 vil UM åpne utstillingene «Early Human Behavior» i samarbeid med «SapienCE» ved AHKR og en utstilling i samarbeid med forskningssenteret for klinisk behandling, Nevro-SySMed. Utstillingen vil omhandle forskning og kunnskapsproduksjon på ALS, demens, MS og Parkinson. En ny basisutstilling, «Bare bein» (opprinnelig kalt «Knokkelklang»), produseres sammen med forskere ved Avdeling for naturhistorie. UM trenger eksterne midler til produksjon av nye utstillinger, men personalressursene og kompetansen i museets forskere er sentrale i utvikling av faglig innhold sammen med Avdeling for forskningskommunikasjon. Prosjektet «Forskning i fokus» er under utvikling og skal fremme bredden av forskere og pågående forskning ved UM gjennom artikler, videointervju og kommunikasjon via sosiale medier.

2.2 Fakultets innspill til UiBs prioriterte formål

Som skissert i hovedtabell 1 ber vi om midler til følgende formål i 2023:

MUSIT/UNIMUS- Digitalisering og tilgjengeliggjøring av samlingene

Som ett av fem universitet med universitetsmuseum i Norge, har UiB ifølge Universitets- og høyskoleloven § 2-3, et særskilt ansvar for å bygge opp, drive og vedlikeholde vitenskapelige samlinger og publikumsutstillinger. Samlingene, som er en vesentlig del av norsk kultur- og naturarv, er også en viktig forskningsinfrastruktur som må digitaliseres og tilgjengeliggjøres. Digitalisering er en viktig del av UiBs strategi og UM har over flere år fått en øremerket bevilgning til dette formålet gjennom MUSIT, Universitetsmuseenes felles IT-organisasjon. MUSIT hadde som formål å vedlikeholde og videreutvikle felles databaser og databasesystemer, og å gi forskjellige brukergrupper tilgang til museenes digitaliserte samlinger. Det opprinnelige MUSIT-samarbeidet er nå opphørt, men alle parter ønsker fortsatt nasjonalt samarbeid om IT-løsninger. Innenfor kulturhistorie fortsetter samarbeidet gjennom Unimus: Kultur, mens det jobbes med alternative nasjonale løsninger for naturhistorie. For begge løsningene er partenes intensjon å sikre utvikling, varig drift og vedlikehold av felles datasystemer, og UM betaler nå kontingent for systemtilgang og utvikling til hhv. UiO og NTNU.

I tillegg til kostnader med systemtilgang til de opprinnelige MUSIT-databasene og kontingent for Unimus:Kultur, er også database-relatert lønn ved UM dekket over MUSIT-tildelingen. Det er derfor svært viktig at en øremerket bevilgning til digitalisering/MUSIT videreføres. I tabell 1 har vi i langtidsprognosen lagt til grunn en videreføring av bevilgning tilsvarende MUSIT i årene fremover. Bevilgninger er oppjustert med 2,2 % pr år. Kostnadsnivået er imidlertid antatt å bli høyere enn denne bevilgningen.

Vi ber om at den øremerkede bevilgningen til MUSIT/Digitale databaser videreføres med kr 4,6 mill i 2023.

Utstillinger

Universitetsmuseet har en sentral plass i UiBs satsing på forskningskommunikasjon. Utstillingene er en møteplass mellom akademia og samfunn, der forskningen fra UiB spesifikt kommuniseres. Universitetsledelsen har bevilget øremerkede midler på til sammen 4 mill kr til å reetablere en permanent utstilling *Bare sein*. To millioner ble tildelt til dette formålet i 2022 med lovnad om at det resterende beløpet på kr 2 mill vil tildeles UM på 2023-budsjettet.

I 2025 er det 200 år siden Universitetsmuseet ble grunnlagt og dette skal markeres med en jubileumsutstilling. Her vil det være betydelige bidrag fra både forskere, konserveringsavdelingen og avdeling for forskningskommunikasjon, men det vil likevel være behov for midler til designbyrå og utstyr til utstillingen. Arbeidet med jubileumsutstillingen vil starte opp i 2023, mens hoveddelen av arbeidet vil gjennomføres i 2024. Vi ber om å få tildelt kr 5 mill til jubileumsutstillingen i 2025 fordelt på følgende år:

Kr 500 000 i 2023

kr 4 000 000 i 2024

kr 500 000 i 2025

Prosjekt sikre Samlinger

Prosjekt Sikre Samlinger omfatter samlingene ved Universitetsmuseet og Universitetsbiblioteket, der Eiendomsavdelingen er ansvarlig for alt det bygningsmessige. Budsjettposten ligger hos sentralledelsen ved UiB. Arbeidet med å etablere gode og sikre løsninger for samlingene ved UM følges tett opp fra både Universitetsmuseet og av Universitetsledelsen gjennom prosjektet. I langtidsbudsjettet for 2019–2025 avsatte Universitetsstyret totalt 181 millioner kroner til dette formålet, der midlene disponeres over ulike budsjetter. UM forutsetter at midler overføres i henhold til planlagt aktivitet. I samsvar med siste rapportering til prosjektets styringsgruppe, budsjetterer UM med kr 9,47 mill. i 2023.

Tømming av utstillingsarealene og de historiske arkivene i HS10 var ikke inkludert i Prosjekt Sikre Samlinger. Situasjonen for HS10 og eventuelle sikringstiltak er i øyeblikket ikke avklart, men UM står uansett utfall, foran en større flytteprosess med tømming av HS10. Dette innebærer gjenstander i utstillingene og alt annet inventar som må ut av bygget og ivaretas. Dette gir grunn til å anta at et prosjekt tilsvarende Prosjekt Sikre Samlinger må videreføres. Vi forutsetter derfor at 4 faste stillinger fra arbeidet med PSS videreføres i UMs basisbevilgning fra 2025. I tillegg er der flere ubesvarte spørsmål rundt kostnader knyttet til flytting av konserveringslaboratoriet.

Styrket basis

I tillegg til øremerkede midler til konkrete tiltak som skissert over, vil det være nødvendig med en styrking av basis for UM som skissert i kap. 1. Langtidsprognosene vi har utarbeidet både på inntektssiden og kostnadssiden (se tabell 4) viser at den økonomiske situasjonen for UM ikke er bærekraftig. Selv med en stram budsjettstyring vil kostnadene være høyere enn inntektene fremover og underskuddet vil akkumulere seg høyere år for år. Basert på våre langtidsprognoser vil det være nødvendig med en styrking i basis på kr 16 mill for å kunne drive Universitetsmuseet med et budsjett i balanse i årene fremover. I tillegg kommer dekning av årets akkumulerte underskudd.

2.3 Fakultetets vurdering av bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA)

Tabell 2 BOA-inntekt

Spesifikasjon av budsjettforslag BOA for Universitetsmuseet (tusen kr)	Budsjett 2022 inntekt for	Prognose 2022 inntekt	Budsjett 2023 Inntekt for	Endring
Forskningsrådet	3 500	3 500	3 700	200
EU	-		2 650	2 650
<i>herav EU - forskning</i>	-		2 650	
<i>herav EU - utdanning og annet</i>	-			
Andre	37 000	37 000	36 200	-800
<i>herav andre - andre bidragsytere</i>	-			-
<i>herav andre - gaveforsterkningsmidler</i>	-			-
<i>herav andre - gaver som utløser gaveforsterkningsmidler</i>	-			-
<i>herav andre - kommunale/fylkeskommunale etater</i>	8 000	8 000	8 000	-
<i>herav andre - næringsliv/privat</i>	7 000	7 000	7 000	-
<i>herav andre - organisasjoner og stiftelser</i>	-			-
<i>herav andre - regionale forskningsfond</i>	-			-
<i>herav andre - statlige etater</i>	22 000	22 000	21 200	-800
Sum	40 500	40 500	42 550	2 050

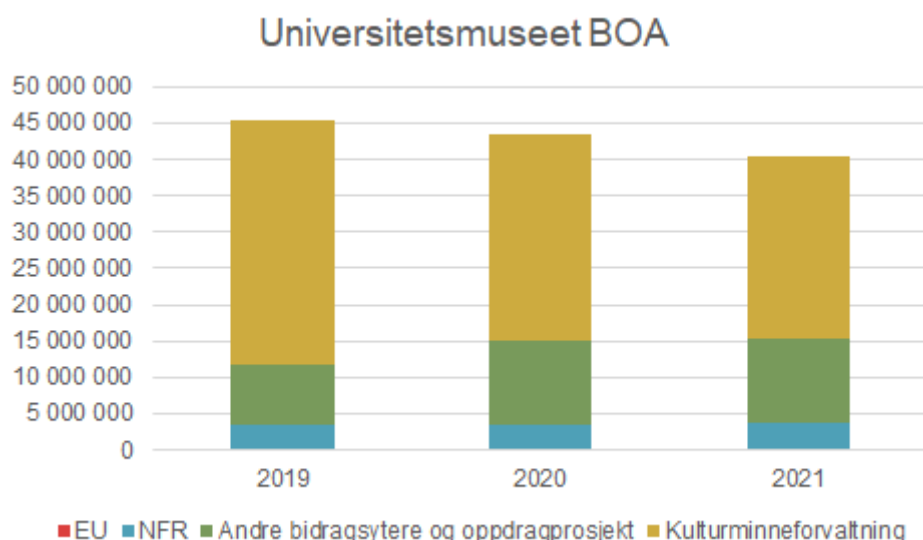
Vår BOA-prognose inneholder budsjettall for allerede inngåtte kontrakter som utgjør 70% av måltallet. Ca 30% av måltallet består av innsendte søknader og forventede kontrakter.

Den største delen av BOA-aktiviteten ved Universitetsmuseet er knyttet til forvaltningsprosjekt. Kulturminneloven gir UiB ansvaret for forvaltning av automatisk fredede kulturminner innenfor museets geografiske ansvarsområde. Arkeologisk utgravingsarbeid med etterfølgende arbeid og rapportering faktureres den enkelte tiltakshaver/utbygger. Universitetsmuseet bidrar i Artsdatabankens prosjekt med kartlegging av arter og mottar bidrag til innsamling, artsidentifisering, eventuell taksonomisk revisjon og/eller publisering. UM har også prosjektsamarbeid med Havforskningsinstituttet om artsidentifisering og oppbevaring av materiale innsamlet av Havforskningsinstituttet. Av annen BOA-aktivitet har UM pågående et større NFR-prosjekt og er partner i et NFR-prosjekt ved UiO. Et EU-prosjekt/MarieCurie startet opp i 2022. I tillegg har UM stadig oppdragsprosjekt for andre universitet og offentlige instanser innen sine naturvitenskapelige spesialområder.

Vi ser av figur 3 at utgravningsprosjekter knyttet til kulturminneforvaltningen står for den klart største delen av BOA-aktiviteten ved UM. Dette sikrer et unikt kildemateriale. Museet har også flere bidrags- og oppdragsprosjekt fra andre bidragsytere som bidrar til utvikling av de naturhistoriske samlingene. Det er et viktig mål for museet å ta i bruk det potensialet som ligger i samlingene til å utvikle større, tverrfaglige forskningsprosjekter.

Figur 3. BOA-inntekt siste 3 år

Det er et mål for Universitetsmuseet å øke den eksternt finansierte aktiviteten. Vi har derfor et økt fokus på å levere både flere og bedre søknader til aktuelle utlysninger. Spesielt arbeides det systematisk med å identifisere potensielle forskere som ønsker å utvikle søknader. UM har hatt møter med FIA og UiBs Brüsselkontor for å identifisere aktuelle utlysninger og å styrke muligheten for gjennomslag. Dette vil ha høy prioritet også i 2023.

Utviklingen i BOA-måltall har sammenheng med utviklingen i nettobidrag som igjen har stor påvirkning på grunnbevilgningen. UM er avhengig av et visst nivå på nettobidraget for å dekke lønnskostnaden til eksternt finansierte stillinger som blir belastet lønnsbudsjettet på grunnbevilgningen. UM jobber aktivt for å øke nivået på nettobidraget, bl.a. gjennom en høyere andel frikjøp av teknisk og vitenskapelig ansatte ved deltakelse i prosjekt.

I prognosen for BOA-aktiviteten ser vi for oss stabil aktivitet knyttet til utgravningsprosjekter – kun justert for prisvekst på 3,3%. I tillegg legges det til grunn at økt fokus på søknadsarbeid vil øke tilslaget på prosjekter og gi utslag i økt BOA-inntekt fra 2023.

De siste årene har Universitetsmuseets BOA-inntekt vist følgende tall:

2018	2019	2020	2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
47 493	45 364	43 475	40 524	40 500	42 550

2.4 Investeringer

Universitetsmuseets investeringer utenom kontordrift gjelder utstyr og teknisk infrastruktur knyttet til magasiner, utstillinger og forskningslaboratorier, samt drift av hagene.

Universitetsmuseet budsjetterer med kr 7 mill. i investeringer i 2023, da regner vi at 4,6 mill. må finansieres fra GBA. Kr 2 mill. og kr 0,4 mill. finansieres av hhv GBP og BOA.

Universitetsmuseet har relativt store avskrivninger de førstkommende årene. Hovedårsaken til dette er de store anskaffelsene som ble gjort til Utstillingsprosjektet og finansiert av øremerkede midler GBP. Det var ulike typer anskaffelser; bygging av utstillinger og anskaffelser av programvare, AV/IT-utstyr, belysning og møbler. Mange av utstillingene vil vare i flere år enn anslått avskrivningstid. Det som faktisk må fornyes og oppdateres etter 5 år er deler av AV/IT-utstyret og belysning.

To av utstillingslokalene i MP3 benyttes til skiftende utstillinger. I det ene lokalet skifter utstillingene flere ganger pr år og er mindre kostnadskrevenende utstillinger der en benytter eksisterende utstyr. I det andre lokalet for skiftende utstillinger skiftes utstillingene sjeldnere. I 2023 skal utstillingen "Sapience" bygges. Denne er delvis finansiert av øremerkede midler og prosjektmidler og deler av anskaffelsene vil bli klassifisert som investeringer. Det skal også produseres midlertidige utstillinger som finansieres av samarbeidspartnere. I 2023 vil det også bli arbeidet med en ny permanent utstilling. Dette arbeidet blir finansiert av øremerkede midler og også disse anskaffelsene vil delvis bli klassifisert som investeringer.

Universitetsmuseet har laboratorier som krever fornying av utstyr med jevne mellomrom. Ivaretagelse av samlinger stiller også krav om infrastruktur. UM har mål om å inneha en mest mulig klimavennlig utstyrspark. Det oppstår stadig nye behov for investeringer for å kunne oppfylle dagens krav til sikkerhet og standarder for forskning, samlingsforvaltning og formidling. UM har søkt og mottatt midler fra UiBs Infrastrukturmidler og Klimafond. Slike bidrag krever egenbidrag. Ved Avdeling for naturhistorie har BOA-aktivitet i mange år bidratt til å opprettholde et visst utstyrsnivå ved laboratoriene.

På grunn av ufrivillig flytting av vårt konserveringsverksted i forbindelse med ombyggingen av Nygårdsgaten 5, har det oppstått behov for å erstatte utstyr. Det er uavklart om dette inngår i EIAs budsjett for levering av erstatningslokaler. Investeringsbudsjettet er beregnet ganske nøkternt for å erstatte dagens utstyr, ikke for ambisiøst oppgradering og fornying.

Følgende investeringsbehov er estimert for de nærmeste årene forutsatt at deler av investeringene finansieres av Øremerkede midler og BOA-aktivitet.

	2023	2024	2025	2026
Investeringer	7 000	7 000	7 000	7 000
Finansiert av GA-inntekt	-4 600	-4 800	-4 944	-5 092
Finansieres av GBP-midler	-2 000	-800	-156	-1 500
Finansiert av BOA	-400	-400	-500	-500

2.5 Bygningsmessige utfordringer

HS10, Kulturhistorisk museum

Et av UiBs signalbygg, det snart 100 år gamle HS10 er i svært dårlig stand. Bygget er fredet og rommer de kulturhistoriske utstillingene og deler av de kulturhistoriske samlingene som ikke er utstilt, i tillegg til museets historiske arkiver og dokumentasjon tilknyttet samlingene.

Noen av utstillingssamlingene er spesielt verdifulle, slik som kirkekunstsamlingen fra middelalderen. Totalrehabilitering av bygget ligger inne i Eiendomsavdelingens masterplan og vil avhenge av en bevilgning fra Stortinget. Bygget har nå vært stengt siden mai pga usikkerhet knyttet til brannsikkerheten.

Hva som er mulig å gjøre vil avhenge av pågående vurderinger. Uansett vil det påløpe kostnader til flytting av samlinger og til nye magasin. På grunn av utflytting fra Nygårdsgaten 5, mangler UM nå areal til samlingene som skal flyttes fra HS10. Dette er kostnader UM i samarbeid med Eiendomsavdelingen må komme tilbake til.

Plantehuset

En gjennomgang av tilstanden til Plantehuset (fredet bygg) i Muséhagen i 2022, har vist at dette er i svært dårlig forfatning. Det er i øyeblikket uavklart hva som må gjøres for at bygningen ikke er til fare for brukerne og besøkende i hagen. En eventuell tømning av plantehuset for å gjennomføre nødvendige tiltak vil kreve ressurser til flytting av samlinger. Vi har ikke tatt høyde for dette i det vedlagte budsjettet og vil komme tilbake til kostnader i samarbeid med Eiendomsavdelingen.

3 Langtidsbudsjett for perioden frem til 2026

3.1 Beregnet inntektsprognose for 2022-2026

Vi er bedt om å levere et anslag for inntektene for årene frem til 2026. I tabell 3 har vi skissert en inntektsutvikling fremover basert på dagens basisbevilgning, men vi har i denne tabellen ikke lagt inn en økning i basis som ligger inne i vårt budsjettforslag for 2023 i tabell 1. Dette fordi vi er klar over at en økning i basis for UM vil måtte gis i form av en omfordeling ved UiB uten tilførsel av friske midler til UiB. En inntektsutvikling uten en styrking av basis vil imidlertid ikke være tilstrekkelig for å dekke nødvendige kostnader ved UM. Underskuddet vil ved en slik inntektsutvikling fortsette å øke betydelig fremover. Dette har vi synliggjort i tabell 4 der langtidsprognoser for både inntektssiden og kostnadssiden synliggjør et økende gap mellom inntektene og kostnadene ved museet.

Tabell 3 Langtidsprognose for Inntekter uten økt basis som vi har foreslått i tabell 1

Budsjett GB (i 1000 kroner)	Bud 2022	Bud 2023	Bud 2024	Bud 2025	Bud 2026
Basis	133 146	133 854	136 799	142 808	142 884
Resultatbasert uttelling åpen ramme	-	-	-	-	-
Resultatbasert uttelling lukket ramme	4 287	3 972	4 071	4 173	4 277
Delsum annuum	137 433	137 826	140 870	146 981	147 161
Øremerkede midler rekrutteringsstillinger	9 328	9 636	9 743	9 404	9 046
Øremerket Digitalisering MUSIT	4 476	4 588	4 675	4 778	4 883
Bare Bein	2 000	2 000	-	-	-
Jubileumsutstilling 200 år		500	4 000	500	
*1)Øremerkede midler annet	1 147	14	-	2 669	2 427
*2) Sikring av samlinger	7 553	9 470	9 815	1 600	-
Delsum øremerket	24 504	26 208	28 233	18 951	16 356
Sum KD-inntekt	161 937	164 034	169 103	165 932	163 517
Instituttinntekter annuum	5 000	6 500	7 000	9 000	8 500
Instituttinntekter øremerket	-	-	-	-	-
Sum instituttinntekter	5 000	6 500	7 000	9 000	8 500
GA-inntekt som settes av for investeringer	-2 500	-4 600	-4 800	-4 944	-5 092
GP-inntekt som settes av for investeringer	-1 000	-2 000	-800	-156	-1 500
Investeringer finansiert av BOA	-500	-400	-400	-500	-500
Avskrivningsinntekter	7 000	7 000	6 000	5 000	5 000
Inntekter til investering/avskrivning	3 000	-	-	-600	-2 092
Sum grunnbevilgning	169 937	170 534	176 103	174 332	169 925
Bidragmidler NFR	3 500	3 700	4 000	4 100	4 200
Bidragmidler EU		2 650	3 023	4 000	5 000
Bidragmidler andre inkl. oppdragsmidler	37 000	36 200	38 000	38 500	39 000
Sum bidrags- og oppdragsmidler	40 500	42 550	45 023	46 600	48 200
Sum totalt inntektsbudsjett	210 437	213 084	221 126	220 932	218 125
*1) Ikke spesifiserte øremerkede midler etter søknad					
*1) Sikring av samlinger inkludert i totalsum tabell 3					
*2) Ikke inkludert i totalsum tabell 1 Hovedtabell					

3.2 Langtidsprognose for kostnader og inntekter ved UM

I tabell 4 viser vi en sammenstilling av langtidsprognose for både inntektssiden og kostnadssiden frem til 2026. Premissene som er lagt til grunn for prognosen er diskutert med økonomiavdelingen og basert på kunnskap vi har per i dag. Vi vil understreke at jo lengre frem i tid vi beregner, desto større er usikkerheten, og prosentvis endring i lønns- og prisvekst etc får store konsekvenser. Med dette forsøker vi å gi et grunnlag for vurdering av den økonomiske situasjonen fremover, der hensikten er å presentere et realistisk kostnadsnivå for at Universitetsmuseet skal kunne gjennomføre sine oppgaver på en forsvarlig måte.

Tabell 4 Langtidsprognose inntekter og kostnader 2022-2026

Inntekter	2022	2023	2024	2025	2026
Basistildeling	133 146	133 854	136 799	139 808	142 884
Forventet økt basis videreføring av stillinger Sikre samlinger				3 000	3 066
Resultatbasert uttelling Lukket ramme	4 287	3 972	4 071	4 173	4 277
Øremerket bevilgning	24 504	26 208	28 233	18 951	16 356
Rekrutteringsstillinger	9 328	9 636	9 743	9 404	9 046
Øremerket MUSIT/digitalisering	4 476	4 588	4 675	4 778	4 883
Bare Bein	2 000	2 000			
Jubileumsutstilling 200 år		500	4 000	500	
Finansiering Sikringa av samlinger	7 553	9 470	9 815	1 600	0
Annet	1 147	14		2 669	2 427
Instituttinntekter	5 000	6 500	7 000	9 000	8 500
Nettobidrag	24 800	25 944	27 122	28 436	29 789
SUM inntekter/finansiering	191 737	196 478	203 225	203 368	204 873
Kostnader					
Husleie	68 308	71 382	74 594	77 951	80 289
Lønn GBA	98 169	101 952	106 866	112 060	115 436
Lønn GBP	11 915	11 258	11 618	7 222	6 760
Driftskostnader GBA	6 100	8 000	8 376	8 627	8 886
Driftskostnader GBP	11 590	12 937	15 815	11 573	8 096
Investeringer GBA	2 500	4 600	4 800	4 944	5 092
Investeringer GBP	1 000	2 000	800	156	1 500
Investeringer finansiert av BOA-midler	500	400	400	500	500
Avskrivinger	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000
SUM kostnader/finansieringsbehov	200 082	212 529	223 270	223 032	226 559
Nedbetaling butkklån a kr 300 000x5 fra 2020	300	300	300		
Årets underskudd	-8 645	-16 351	-20 344	-19 664	-21 687
Akkumulert underskudd	-17 545	-33 896	-54 240	-73 904	-95 591

Utgangspunktet for beregningen er skissert basistildeling pr juni 2022 for 2023 på kr 133 854 000. Inntektene er økt med 2,2% pr år fra 2024. Grunnlaget er 3% priskompensasjon og 0,8% kutt pr år sammensatt av forventet strategikutt og statskutt (tidligere ABE).

I beregning av husleien er det tatt høyde for en prisvekst på 4,5%. Lønnskostnader er økt med 3,2% pr år.

3.2.1 Premisser lagt til grunn for langtidsprognosen

I det følgende vil vi gi en beskrivelse av de premisser som er lagt til grunn for langtidsprognosen for hovedpostene i budsjettet, både på inntektssiden og på kostnadssiden.

INNTEKTER

Figur 4 under viser UMs inntektsfordeling (2021-tall)

INNTEKTER BASIS

Figur 4 viser at basistildelingen utgjør den klart største delen av UMs inntekter. I prognosen har vi lagt til grunn følgende premisser for basistildelingen fremover:

Lønns- og prisvekst er beregnet til 3%. Det er forutsatt at strategikuttet blir videreført til 2025 med 0,3%. Et kutt på 0,3% er også tatt med videre. Vi beregner også at et kutt fra departementet til ulike prioriterte formål blir videreført med 0,5%. Til sammen blir da basisinntekt økt med 2,2% fra og med 2024. Tall i 2023 er i hht til foreløpig ramme for budsjett 2023.

Fra 2025 har vi lagt inn en forventning om økt basis på ca kr 3 mill til å finansiere fire faste stillinger som frem til og med 2024 finansieres av budsjettposten Prosjekt sikre samlinger. Vi regner med at det vil være behov for disse stillingene også fremover for å ivareta ulike flytteprosjekter som bl.a tømningen av HS10.

INNTEKTER RESULTATBASERT LUKKET RAMME

I foreløpig ramme for budsjett 2023 er resultatbasert uttelling for UM kr 3 972 000. Dette beløpet er brukt som utgangspunkt og i langtidsprognosen er det lagt til grunn noe økt aktivitet i tillegg til lønns- og priskompensasjon.

ØREMERKEDE BEVILGNINGER

I tillegg til den årlige budsjettammen som består av basis-tildelingen og resultatmidler fra lukket ramme, tildeles UM også øremerkede midler til ulike formål. Noen av tildelingene er årlige, som øremerket inntekt til rekrutteringsstillinger, andre øremerkede tildelingen gis for en avgrenset periode. I langtidsprognosen er følgende øremerkede tildelingen langt til grunn:

Rekrutteringsstillinger UM har 8 «faste rekrutteringsstillinger» og fikk i tillegg tildelt en stilling fra Marin satsing i 2021. Inntekter og kostnader regnes som lik for disse stillingene. Inntektene er oppjustert med 2,2%.

MUSIT/nasjonale digitale databaser videreføres i hele perioden oppjustert med 2,2 % pr år. Kostnadsnivået er antatt å bli høyere enn denne bevilgningen..

Utstillinger

UM forventer en allerede vedtatt tildeling på kr 2 mill. i 2023 som er en videreføring av tildeling til en permanent utstilling – Knokkelklang/Bare bein i MP3.

I tillegg forventer vi en øremerket tildeling til jubileumsutstillingen for Universitetsmuseets 200 års jubileum i 2025.

Andre øremerkede midler

Vi har lagt til grunn at vi fremover også vil få andre øremerkede tildelingen. De siste årene er vi tildelt midler fra UiBs Klimafond og vi har fått midler til forskningsinfrastruktur. I prognosen har vi lagt til grunn en forventning om slike tildelingen også fremover. Vi ser for oss at noe videreføres og at nye aktiviteter og satsningsområder kan oppstå i 2024 og 2025, og har budsjettet med indeksjustering av bevilgningen for 2022 i årene fremover.

Prosjekt Sikre Samlinger bokføres som en øremerket bevilgning for UiB og blir bokført på et delprosjekt hos UM der forbruk refunderes ved slutten av året. Plan er forelagt styringsgruppen og den følges opp og justeres flere ganger pr år. Pr i dag er det lønnet 7 personer på prosjektet, i tillegg noe timearbeid. 4 av stillingene er faste og det har vært forutsetningen at disse fire personene fortsetter utover prosjektperioden ved at UM tilføres friske midler. Vi har derfor lagt inn en linje for forventet økning av basis fra 2025 i tabell 1.

	2021	2022	2023	2024	2025
GBP	6 053	8 470	9 470	9 815	1 600
Lønn	4 626	4 338	4 477	4 620	0
Drift	1427	4132	4993	5195	1600
	0	0	0	0	

INSTITUTTINNEKTER

UMs instituttinntekter består av billett- og butikk salg, samt noen mindre inntekter ved de ulike avdelingene

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Billetter	2 600	5 150	5 600	6 020	7 990	7 510
Butikk	600	700	750	800	830	800
Annet	100	150	150	180	180	190
SUM	3 300	6 000	6 500	7 000	9 000	8 500

Det er vanskelig å forutsi billettsalget, som utgjør hovedandelen av instituttinntektene og som henger sammen med besøkstall. Barn og skoleklasser utgjør en høy andel (>50%) av de besøkende og disse er gratis.

Vi har lagt til grunn jevn økning i billettinntektene, med en topp i jubileumsåret 2025. UM vil se på muligheten for økning i besøkstall gjennom økt kommunikasjon mot publikum og økte inntekter gjennom spesialarrangement.

BOA AKTIVITET OG NETTOBIDRAG

Det er et mål for Universitetsmuseet å øke den eksternt finansierte aktiviteten. Vi har derfor fokus på å levere både flere og bedre søknader til aktuelle utlysninger. Spesielt arbeides det for å sende inn flere søknader til EU og til Forskningsrådet. Utviklingen i BOA-måltall har sammenheng med utviklingen i nettbidrag som igjen har stor påvirkning på grunnbevilgningen. UM er avhengig av et visst nivå på nettbidraget for å dekke lønnskostnaden til eksternt finansierte stillinger som blir belastet lønnsbudsjettet på grunnbevilgningen.

I prognosen for BOA-aktiviteten ser vi for oss stabil aktivitet knyttet til utgravningsprosjekter – kun justert for prisvekst på 3%. I tillegg legges det til grunn at økt fokus på søknadsarbeid vil øke tilslaget på større forskningsprosjekter og gi utslag i økt BOA-inntekt fra 2023.

	2022	2023	2024	2025	2026
BOA-aktivitet	40 500	42 550	45 023	46 600	48 200
Nettbidrag	24 800	25 944	27 122	28 436	29 789

KOSTNADER

Fig 5 viser hvordan de ulike kostnadene ved UM fordeler seg i 2022

LØNSKOSTNADER

I langtidsprognosen for lønnskostnader har vi lagt til grunn en lønnsvekst på 3,2 % og en pensjonspremie på 9 % for hele perioden.

I forbindelse med omorganiseringsprosjektet ble det i 2021 utarbeidet en bemanningsplan for administrasjonen og for avdeling for forskningskommunikasjon. Denne bemanningsplanen er i hovedsak lagt til grunn i lønnsbudsjettet. For instituttene er det vesentlig å opprettholde den vitenskapelige aktiviteten ved ansettelser av førstestillinger ved avganger, men det er lagt inn vakanser i stillinger som er eller blir ledige. Det legges ikke opp til en reell vekst i antall stillinger i perioden og ledige stillinger holdes vakant i perioder.

HUSLEIE

Universitetsmuseets virksomhet vil i sin natur være arealkrevende, UM disponerer totalt 38 213 m². Museet disponerer to store bygg med utstillingsareal som er en helt sentral del av museets formidlingsaktivitet. Samlingene og forvaltningen av disse er en annen sentral aktivitet som krever betydelige arealer. I 2022 er internhusleien på 68 mill kr og utgjør 52,3 % av basistildelingen. En konsekvens av Prosjekt sikre samlinger, som er en nødvendig oppgradering av sikkerheten for de vitenskapelige samlingene innen kulturhistorie, er at UM har fått større og dyrere magasin uten at denne kostnaden er kompensert. UM betaler også en høy husleie for HS10, uten at arealet i dette bygget kan nyttes på en god måte, og har vært stengt for publikum siden mai 2022. Også Plantehuset i muséhagen er i dårlig stand og har vært stengt for publikum i flere år.

I prognosen for husleiekostnaden har vi lagt til grunn samme areal – med realvekst i husleie på 4,5% til og med 2025, deretter vekst på 3%.

2021	2022	2023	2024	2025	2026
63 180	68 308	71 382	74 594	77 951	80 289

DRIFTSKOSTNADER OG INVESTERINGER

Universitetsmuseet er et lite fakultet i UiB sammenheng. Ved UM beholdes hovedbevilgning, instituttinntekter og nettobidrag sentralt til å dekke husleie, lønn og felleskostnader. En budsjettsum fordeles til avdelingene/instituttene til dekning av driftsutgifter til kontor, magasin, samlinger, utstillingslokaler, forskning og laboratorier. Denne summen skal i utgangspunktet også dekke en del av investeringene. Ettersom en stadig større andel av bevilgning og andre inntekter går med til å dekke faste kostnader som husleie og lønnskostnader er bevilgning til drift og investering blitt salderingspost. UM har de siste årene ikke hatt en egen budsjettsum til investeringer. En stor andel av investeringene de siste årene er dekket av øremerkede midler og BOA-inntekter. Det tilstrebes å belaste BOA-prosjekt for faste leiestedkostnader og bruk av utstyr i større og mer realistisk grad..

I 2022 ble det fordelt kr 6 160 000 til avdelinger og fellesdrift. Avdelingene har som mål å holde seg innenfor budsjetttrammene, men vi ser det kan være en risiko for at nødvendige utgiftsposter vil medføre merforbruk på driftsbudsjettene.

Investeringsbehov er gjennomgått med avdelingene og danner grunnlag for de investeringsbehovene vi legger frem som må dekkes av GBA.

År	2022	2023	2024	2025	2026
Drift	6 100	8 000	8 376	8 627	8 886
Investering	2 500	4 600	4 800	4 944	5 092